

Høringsnotat

Sak: Statsbudsjettet 2020 (kapitler fordelt til familie- og kulturkomitéen), Prop. 1 S (2019-2020), utgiftskapitler 300-353

1. Innledning

Artistorganisasjonen GramArt er Norges største interesseorganisasjon for artister, med ca. 3000 medlemmer. Prioriteringene som blir gjort i statsbudsjettet er av stor betydning for dem.

Budsjettet som er lagt frem inneholder visjoner om et mangfoldig og sterkt kulturliv. Dette er visjoner som GramArt deler. At det er en reell økning av Kulturbudsjettet er positivt. Regjeringen fortsetter dermed den positive utviklingen fra fjorårets budsjett. At Balansekunst bevilges 2,3 millioner kroner for å styrke likestillingen og mangfoldet i kulturlivet er bra. Det har GramArt vært en av pådriverne for å få til.

Vi vil like fullt peke på fem saker, hvor vi mener det er nødvendig å gjøre endringer i årets kulturbudsjett. Vi ber om at familie- og kulturkomitéen arbeider videre med disse i tiden som kommer.

I Privatkopieringsvederlaget

Fra 1. juli 2018 trådte den nye åndsverkloven i kraft. Med denne ble privatkopieringsordningen utvidet til også å omfatte litterære tekster og visuelle verker. At ordningen er utvidet er konkret omtalt av Kulturdepartementet i Prop. 1 S (2019-2020) i tilknytning til det fremlagte budsjettet for 2020. Beløpet som bevilges til slik kompensasjon er imidlertid ikke samtidig økt tilstrekkelig, selv om ordningens nedslagsfelt er utvidet. Sammenlignet med fjorårets budsjett, må økningen i år kun anses å være en indeksregulering. Dette er dramatisk og noe vi i GramArt er sterk bekymret for. Samtidig er vi fornøyde med at Departementet sier at de «vil se nærmere på omfanget av den kompensasjonsberettigede kopieringen og betydningen det får at disse rettighetshaverne omfattes av den individuelle ordningen». GramArt håper at en slik gjennomgang vil føre til at bevilgningen til privatkopieringsvederlaget økes til et nivå som gjør at man oppfyller sine forpliktelser iht. InfoSoc-direktivet. Pr. i dag er det de facto tale om et vederlagskutt. For øvrig stiller vi oss bak Norwacos uttalelse i sakens anledning.

II Norsk kulturråd og støtteordninger

Kunstnerøkonomiutredningen fra 2015 viste en betydelig inntektsnedgang for kunstnerne. Norske artisters inntekter er på et kritisk lavt nivå etter overgangen til strømmøkonomien og det paradigmeskiftet som fulgte med dette. GramArt er fornøyd med at Norsk Kulturråd i statsbudsjettet styrkes, og at det er funnet rom for å øke tildelingen til Fond for lyd og bilde med litt over en million kroner. Vi vet at dette er en støtteordning som er viktig for norske artister. Vi ser gjerne at bevilgningene til Fond for lyd og bilde økes ytterligere. GramArt mener også det er positivt at 37 nye kunstnerstipender opprettes. Dette er et viktig kulturpolitisk virkemiddel som bidrar positivt til kunstnerøkonomien. At summen foreslås økt fra 268 222 til 276 805 kroner er også bra. Dette er en etterlengtet økning. GramArt ser gjerne flere tydelige prioriteringer i budsjettet som kunne bidratt til styrking av kunstnerøkonomien. Vi imøteser kunstmeldingen som er forventet presentert senere i høst, der vi forventer ytterligere virkemidler som kan styrke artistenes økonomiske situasjon.

III UDs reisestøtte må ikke kuttes

Vi er svært skuffet over at det nok en gang er foreslått å kutte UDs reisestøtte. Denne posten ligger ikke under inn under kulturdepartementet, men den er en så viktig del av kulturpolitikken at vi like fullt må nevne den her.

Det foreslåtte kuttet vil få store følger for norske artister. Det er stor etterspørsel etter norsk musikk i utlandet, og dette er et moment som bør utnyttes. Fordi økonomien til norske artister er såpass dårlig og heller ikke øvrig norsk musikkbransje har store finansielle muskler, vil dette kuttet i realiteten bety færre norske konserter i utlandet.

IV Trygdeytelser for kunstnere

GramArt er av den oppfatning at selvstendig næringsdrivende bør ha de samme betingelsene som lønnstakere, både når det gjelder beskatning- og trygdeytelser. Våre medlemmer, som i all hovedsak er selvstendig næringsdrivende, har fra før en lav gjennomsnittsinntekt. De sakker akterut sammenlignet med de fleste andre yrkesutøvere. Det er ingen gode grunner for at de i tillegg skal ha dyrere trygdeytelser. Et godt eksempel for å illustrere dette er sykepenges. Dekningsgraden for sykepenges til selvstendig næringsdrivende fra 17. sykefraværdsdag er i dag 80 prosent. Denne ble økt fra 75 prosent i oktober i år. Dette er positivt. Men i kombinasjon med lav inntekt blir en dekningsgrad på 80 prosent også vanskelig å leve med om man blir langtidssykemeldt. GramArt mener at dekningsgraden bør økes til 100 prosent av sykepengegrunnlaget. Dette ville ha bidratt til å gi selvstendig næringsdrivende samme trygghet som ansatte arbeidstakere.

V Åndsverkloven og Value gap

Verdigapet var en viktig sak for GramArt i arbeidet med ny åndsverklov. NOPA foreslo en bestemmelse som fastslår at netjtjenester som YouTube og Facebook må inngå rettfærdige lisensavtaler med opphavere. GramArt støtter dette forslaget og presiserer at det også må gjelde i forholdet mellom nettselskapene og plateselskaper og utøvere. Stortinget har formelt bedt regjeringen om å vurdere om Norge kan gi regler som sikrer at verdigapet lukkes. Etter at EU-parlamentet 26. mars i år endelig vedtok det europeiske opphavsrettsdirektivet er dette spørsmålet høyaktuelt. Vedtagelsen av EUs opphavsrettsdirektiv er et historisk viktig vedtak, og det er viktig at dette implementeres i norsk rett så snart som mulig. Det er derfor nødvendig at familie- og kulturkomiteen følger opp dette spørsmålet slik at vi endelig kan få tettet verdigapet. GramArt ser på vedtaket i EU-parlamentet som en seier for skapende kunstnere og et viktig første steg mot at artister, låtskrivere og musikere kan få rimelig vederlag fra noen av verdens største selskaper, når disse benytter seg av deres åndsverk og fremføringer. Dette kan bidra til å bedre økonomien til norske artister.

GramArt ser frem til en videre god dialog med familie- og kulturkomiteen om disse og andre kulturpolitiske spørsmål.

På vegne av Artistorganisasjonen GramArt

Marius Øvrebø-Engemoen
Kst. daglig leder